

O rekurzoch v konaní na pracovných súdoch

Dňom 1. januára 1932 nadobudol účinnosť pre celú oblasť býv. Československej republiky zákon zo 4. júla 1931 č. 131 Sb. z. a n. o súdnictve v sporoch z pomeru pracovného, služobného a učebného (o pracovných súdoch), ktorý v ďalšom texte označíme krátko zákonom o pracovných súdoch.

V odôvodnení vládneho návrhu tohto zákona (tlač senátu Nár. shrom. č. 352/1930) čítame medzi iným toto:

»Rozhodovanie o súkromnoprávných sporoch z pomerov pracovných, služobných a učebných je upravené v Československej republike spôsobom veľmi rozmanitým. Ako vo všetkom ostatnom československom práve padá i tu predovšetkým na váhu dualita, vzniklá tým, že zákonom z 28. okt. 1918 č. 11 Sb. z. a n. zachované bolo v platnosti právo doterajšie — tedy na území práva predtým rakúskeho právo toto, na ostatnom území právo predtým uhorské. Avšak i na oboch týchto územiach sú rôznosti pri rozhodovaní sporov z pomerov pracovných, služobných a učebných pre jednotlivé obory práce a služby veľmi značné. Vo väčšine prípadov náleží rozhodovanie tu i tam súdom, ale v niektorých odboroch doteraz je vyhradené rozhodovanie o sporoch z pomerov námezdných úradom administratívnym, akčkoľvek sa to vlastne priechi duchu ustanovení §§ 94—96 Ústavnej listiny.«

V ďalšom odôvodnení poukazuje sa na skutočnosť, že »na území Slovenska a Podkarpatskej Rusi patria spory medzi zamestnancami a zamestnávateľmi zásadne na okresné sudy (§ 1 č. 2 e) zák. čl. I/1911); mnoho osobitných ustanovení prikazuje však aj tam spory toho druhu orgánom iným. Tak zák. čl. XIII/1876 o úprave pomerov služobných osôb v domácnosti, zák. čl. XLV/1907 o právnych pomeroch medzi hospodármi a ich čeliaďou; tieto zákony prikazujú rozhodovanie v sporoch medzi zamestnancami a zamestnávateľmi z pomerov nimi upravených na úrady administratívne...«;

spomenuté už odôvodnenie konečne uvádza, že

»vedľa týchto ustanovení platí na Slovensku a Podkarpatskej Rusi o príslušnosti a rozhodovaní v sporoch medzi zamestnancami a zamestnávateľmi mnoho predpisov ďalších, uvedených najmä v § 44 zákona o pracovných súdoch.«

Po tomto úvode uvádza odôvodnenie účel predloženej osnovy takto:

»všetky tieto rozmanité predpisy sjednotiť ustanovením, že zásadne patrí rozhodovanie všetkých sporov z pomeru pracovného, služobného a učebného na sudy pracovné, popri prípade na osobitné oddelenia súdov okresných a, kde takýchto niet, na riadne sudy okresné.«

Ustanovenie zákona o pracovných súdoch bolo odôvodnené okrem tejto unifikačnej snahy aj osobitnou povahou sporov z pracovného pomeru a tiež účelom, aby pokiaľ možno bolo súdnictvo jednotne upravené pre rozličné odbory služby a práce (hoci zpráva ústavno-právneho výboru poslaneckej snemovne Nár. shromaždenia — tlač posl. snem. Nár. shrom. č. 1279/1931 — sama uznáva, že pokiaľ ide o otázku tejto jednotnej úpravy pre rozličné odbory služby a práce, nie je úplné sjednotenie účelné).

Vzorom novej zákonnej úpravy súdnictva z pomeru pracovného, služobného a učebného bol v hlavných rysoch zákon o súdoch živnostenských, platný v zemiach býv. Čsl. republiky mimo Slovenska a Podkarpatskú Rus; pravda, ohľadne konania v týchto sporoch sú v zákone o pracovných súdoch v porovnaní so spomenutým zákonom o súdoch živnostenských určité zmeny a odchýlky, najmä čo do pripustenia nových opravných prostriedkov (dovolania, žaloby o obnovu) ako to citovaná zpráva ústavno-právneho výboru tiež uvádza.

Snaha unifikačná a tiež osobitná požiadavka na prevedenie zásady ohľadne jednotnej úpravy súdnictva pre rozličné odbory služby a práce boli uskutočnené bez náležitého zreteľa na systém a povahu u nás platného Občianskeho sporového poriadku — do systému ktorého boli ustanovenia zákona o pracovných súdoch včlenené — dôsledkom čoho bolo, že niektoré ustanovenia zákona o pracovných súdoch sú v sústave Osp. cudzím, nepriliehavým telesom, ktorá okolnosť — ako to nižšie bude objasnené — robí mnoho ťažkostí, zbytočných prác a ešte zbytočnejších trov, je tedy s hľadiska procesnej ekonomie vôbec nežiadúca a volá po súdnej náprave zákonodarcu, najmä pokiaľ ide o rekurzné konanie na pracovných súdoch.

O tomto konaní sú ustanovenia v § 36 zákona o pracovných súdoch. Tento paragraf znie:

»⁽¹⁾ Usneseniam pracovného súdu alebo jeho predsedu a výroku rozsudku a trovách, ak strana neodporuje zároveň rozhodnutiu o veci hlavnej, možno odporovať rekurzom. O rekurznej lehote a spôsobe podania rekurzu platí obdobne ustanovenie § 29.

⁽²⁾ O rekurzoch rozhoduje s konečnou platnosťou krajský súd, v obvode ktorého je pracovný súd. O rekurznom konaní platia ináče ustanovenia občianskeho sporového poriadku.«

V podstate podobné ustanovenia má § 78 ríšsko-nemeckého »Arbeitsgerichtsgesetz« z 23. decembra 1926, v novom znení zákonov z 10. apríla 1934 a z 20. marca 1935, ktorý znie:

»⁽¹⁾ Hinsichtlich der Beschwerden gegen Entscheidungen der Arbeitsgerichte oder ihrer Vorsitzenden gelten die für die Beschwerden gegen Entscheidungen der Amtsgerichte massgebenden Vorschriften der Zivilprozessordnung entsprechend. Über die Beschwerde entscheidet das Landesarbeitsgericht.

⁽²⁾ Eine weitere Beschwerde findet nicht statt.«

Snáď preto, že ustanovenia zákona o pracovných súdoch sú pre právnikov slovenských ešte v niektorých smeroch nezvyklé, alebo snáď pre nepresné preštudovanie jednotlivých ustanovení zákona, dopúšťajú sa tak advokáti ako aj súdy chýb, ktoré majú často škodlivé následky pre stranu. Považujem preto za potrebné, aby som sa s ustanoveniami § 36 podrobnejšie zaoberal.

Napadnúť rekurzom podľa tohto paragrafu možno:

- a) usnesenia pracovného súdu,
 - b) usnesenia predsedu pracovného súdu,
 - c) výrok rozsudku pracovného súdu o trovách,
- pravda, ak strana neodporuje zároveň rozhodnutiu vo veci samej.

Usnesenia, ktoré možno rekurzom napadnúť, sú rozličné, avšak so zreteľom na cit. ustanovenie ods. 2 posl. vety, treba mať za to, že aj v sporoch z pomerov pracovných plati § 549 Osp., podľa ktorého proti usneseniam, vyneseným v priebehu konania, rekurz je prípustný len v prípadoch, určených v zákone (tak napríklad v prípadoch upravených v paragrafoch: 65(2), 111(3), 123(1), 174(2), 216, 236, 297(5), 302(5), 435(3), 444 atď.). Avšak aj proti usneseniam, vyneseným v priebehu konania, možno sa domáhať nápravy v opravnom prostriedku, podanom proti rozsudku, ak len opravný prostriedok vôbec nie je vylúčený (§§ 479, 499 Osp.).

Tu treba prihliadnúť k ustanoveniam § 25 ods. 2 zákona o pracovných súdoch. Podľa tohto o námietkach, že vec patrí na sudy pracovné, že pracovný súd je vecne alebo miestne nepríslušný (rozumej: že pracovný súd nemá pôsobnosť alebo je nepríslušný), že o tej istej veci bol zavedený spor, rozhodne súd usnesením; ak bola námietka zamietnutá, treba pojednávať o veci hlavnej a rozhodnutie (t. j. o námietke) treba pojať do rozsudku; takémuto rozhodnutiu možno potom odporovať jedine v spojení s odvolaním proti tomuto rozsudku. Toto ustanovenie bolo v právnickej verejnosti rozlične a často mylne vykladané, — Najvyšší súd potom v svojom rozhodnutí Obč. sb. 555 rozptýlil pochybnosti a mylné názory v tomto smere, keď vypovedal, že »Ustanovenie druhej vety ods. 2 § 25 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. že — do rozsudku pojatému — rozhodnutiu zamietajúcemu námietku, že vec nepatrí na pracovný súd, odporovať možno len v spojení s odvolaním proti rozsudku, má len ten s m y s e l, že strana, a k p o d á v a o d v o l a n i e, prípadný opravný prostriedok proti spomenutému rozhodnutiu o sporu prekážajúcej námietke musí pojať do odvolania, n e b r á n i v š a k s t r a n e, ktorá je s rozsudkom spokojná (napríklad žalovaná strana s rozsudkom zamietajúcim žalobu), aby rozhodnutie o námietke nenapadla samostatne rekurzom.«

Týmto svojím rozhodnutím prispôbil sa Najvyšší súd duchu ustanovenia § 181 ods. 2 Osp. v znení č. 3 § 1 zák. č. 164/1924 Sb. z. a n., podľa ktorého, ak bolo usnesenie o námietke zapísané (pojaté) do rozsudku a ak sa odporuje rozsudku tiež vo veci, má byť rekurz proti tomuto usneseniu spojený s opravným prostriedkom, ktorý bol podaný vo veci samej.

O rekurznej lehote a spôsobe podania rekuru nemá § 36

samotné ustanovenia, ale v poslednej vete ods. 1 predpisuje, že o týchto otázkach platí obdobne § 29.

Pri obdobnom použití § 29 zákona o pracovných súdoch treba aj rekurz proti usneseniu pracovného súdu podať písomne alebo ústne do zápisnice na pracovnom súde alebo, ak strana nebýva v obvode pracovného súdu, ústne do zápisnice okresného súdu jej bydliska.

Z tohto ustanovenia je zjavné, že aj keby rekurz smeroval proti usneseniu odvolacieho súdu, ktorý ho vyniesol v prvej stolici, treba ho podať na pracovnom súde a nie na odvolacom súde, ako by tomu bolo podľa § 553 Osp., podľa ktorého treba rekurz podať na tom súde, ktorý napadnuté usnesenie vyniesol v prvom stupni, resp. že keď usnesenie vyniesol odvolací súd v odvolacom konaní, rekurz treba podať na odvolacom súde.

Proti ustanoveniam § 29 zákona o pracovných súdoch sa často hreší. Napríklad: Pracovný súd vyhovel žalobe; odvolací súd — konajúci podľa § 33 zákona o pracovných súdoch podľa obdobných ustanovení Osp. o konaní na sborových súdoch prvej stolice ako súdoch procesných — všimne si z úradnej moci napríklad nepripustnosti poradu práva, okolnosti započatého sporu a podľa ustanovení § 33 ods. 2 rozhodne o odvolaní usnesením, vyhovejúc niektorej zo spomenutých námietok. Rekurz proti tomuto usneseniu treba podať pri obdobnom použití § 29 na pracovnom súde a nie na odvolacom súde, ako by tomu bolo podľa § 553 Osp., keby bolo bývalo rozhodnuté vo veci, v ktorej sa nepojednávalo podľa ustanovení zákona o pracovných súdoch. Stáva sa veľmi často, že strany prehliadnu § 29 zákona o pracovných súdoch a podávajú rekurz aj v takomto prípade na odvolacom súde, čo má potom za následok, že sa rekurz ako oneskorený (ak totiž nebol v náležitom čase postúpený pracovnému súdu) odmietne.

Rekurzná lehota proti usneseniam, vyneseným v sporoch z pomeru pracovného, je podľa § 36 resp. § 29 zákona o pracovných súdoch 15 dňová; počíta sa odo dňa, ktorého písomné vyhotovenie usnesenia bolo strane doručené; pravdaže tak, že deň, ktorého bolo usnesenie doručené, nepočíta sa do rekurznej lehoty (zákon o pracovných súdoch to zjavne vyslovuje staťou: »do 15 dní po tom, čo písomné vyhotovenie ... bolo strane doručené«.

Rozdiel medzi teraz citovanými ustanoveniami a § 552 Osp. je jednak, že v pracovných sporoch je rekurzna lehota 15 (a nie 8) dňová, ďalej že sa táto ráta vždy od doručenia usnesenia strane a nie od jeho vyhlásenia.

Ani § 36 ani § 29 neustanovujú, či je táto lehota prepadná a či v dôsledku toho následky jej zmeškania môžu byť

napravené ospravedlnením (§ 451 Osp.). Zákonodarca tu zjavne prehliadol ustanovenia Osp., keď rekurznu (odvolaciu lehotu) neoznačil za prepadnú. Náprava následkov zmeškania je totiž upravená podľa obč. sporového poriadku, platného v Protektoráte Čechy a Morava odchylné od úpravy podľa Osp. platného u nás.

Podľa práva, platného v Protektoráte Čechy a Morava, možno právnu ujmu, s ktorou je spojené zmeškание procesného úkonu, odčiniť len tým, že súd povolí strane zmeškavšej úkon, navrátenie do predošlého stavu (§ 146); týmto prostriedkom možno odčiniť každé zmeškание, nech už k nemu došlo pri termíne alebo lehote; podmienkou takéhoto navrátenia do predošlého stavu — medzi inými — je zákonný dôvod navrátenia do predošlého stavu, za aký uznáva zákon určitú nepredvídanú alebo neodvratnú udalosť. pre ktorú niektorá strana, alebo jej zástupca nemohli včas vykonať procesný úkon.*)

U nás možno podľa § 451 Osp. následky zmeškания napraviť len pri prepadnej lehote (a pri určitých termínoch) ospravedlnením; teraz citovaný paragraf pritom uvádza, že prepadnou je len lehota, ktorú zákon za takú označuje. Takéto ustanovenie občiansky sporový poriadok, platný v Protektoráte Čechy a Morava, nemá. Nemožno predpokladať, že by bol chcel zákonodarca práve v sporoch z pracovného pomeru pre právnu oblasť Slovenska vylúčiť možnosť nápravy zmeškания lehoty odvolacej, rekurznej a dovolacej; treba mať tedy za to, že označenie týchto lehôt lehotami prepadnými bolo pominuté len z prehliadnutia patričných ustanovení nášho Osp. o ospravedlnení. Som toho názoru, že v dôsledku ustanovenia § 36 zák. o pracovných súdoch, podľa ktorého o rekurznom konaní platia ináč ustanovenia občianskeho sporového poriadku, platí i to ustanovenie § 552 ods. 2 Osp., ktorým »rekurzna lehota« bola označená za prepadnú; následky zmeškания rekurznej lehoty v sporoch z pracovného pomeru možno tedy tiež napraviť ospravedlnením.

§ 36 zákona o prac. súdoch ustanovením, že o spôsobe podania rekuru platia obdobne ustanovenia § 29 zákona, vyriekol aj to, že podpis advokáta na rekureze nie je potrebný. Keďže podľa § 23 zákona o pracovných súdoch strany na pracovnom súde môžu sa dať zastupovať každou svojprávnou osobou, ktorá je schopná konať na súde, keď tedy zastúpenie advokátom — až na podpis dovolacieho spisu — nie je povinné, keď aj odvolanie môže byť podané bez kontrahovania advokátom, ustanovenia § 36 resp. § 29 zákona o pominutelnosti podpisu advokáta na rekureze je v súlade s ustanovením § 553 ods. 3 Osp.

*) Dr. Hora: Čsl. civ. právo procesní, diel II., str. 237 ns.

Ustanovenie prvej vety odseku 2 § 36 zákona o pracovných súdoch, podľa ktorého o rekurzoch rozhoduje s konečnou platnosťou krajský súd, v obvode ktorého je pracovný súd, pojaté bolo do zákona bez náležitého prihliadnutia k pomerom na Slovensku, správnejšie: bez povšimnutia si príslušných ustanovení Osp., s ustanoveniami ktorého je teraz citované ustanovenie v príkrom rozpore. Toto ustanovenie narobilo a stále robí u nás veľa ťažkostí a najmä s hľadiska procesnej ekonomie volá po súrnej náprave so strany zákonodarcu.

§ 180 Osp. platí aj v konaní na súdoch pracovných. Podľa ods. 3 tohto paragrafu sporu prekážajúcich okolností, označených v bodoch 1, 2, 5 a 6 (a v prípadoch určených Osp. i tých, ktoré sú označené v bode 3), treba si všímať z úradnej povinnosti v hociktorom štádiu sporu. Bolo by treba si ich teda všímať aj v rekurznom konaní; podľa § 181 ods. 7 Osp. v prípadoch § 540 Osp. je prípustný rekurz k tretej stolici (§ 551) aj proti rovnakým usneseniam dvoch stolíc o námietkach sporu prekážajúcich.

S ustanoveniami citovanými v predošlom odseku je v rozpore ustanovenie § 36 zákona o pracovných súdoch, podľa ktorého o rekurzoch rozhoduje s konečnou platnosťou krajský súd, a to i vtedy, keby predmetom jeho rozhodovania bola sporu prekážajúca okolnosť, ktorej si má súd podľa citovaného ustanovenia § 180 Osp. všímať z úradnej povinnosti v každom období sporu.

Tu citujem niekoľko rozhodnutí Najvyššieho súdu:

V rozhodnutí Úr. sb. 2721 uznal Najvyšší súd, že proti usneseniu (pojatému do rozsudku), ktorým bolo rozhodnuté o rekurze, podanom proti usneseniu pracovného súdu, ktorým bola zamietnutá sporu prekážajúca námietka, ďalší rekurz nie je prípustný;

v rozhodnutí Obč. sb. 406 vyriekol Najvyšší súd, že v pracovných sporoch proti usneseniu odvolacieho súdu, ktorým — na rekurz žalovanej strany, podaný zároveň s odvolaním proti rozsudku okresného súdu, oddelenia pre pracovné spory, pokiaľ nim nebolo vyhovené jej námietke, že vec patrí na riadny súd — rozsudok okresného súdu, oddelenia pre pracovné spory, pozbavil účinnosti a spor podľa § 180 č. 1 Osp. zastavil, rekurz nie je prípustný.

Ako som to už na inom mieste tohto článku zdôraznil, len proti usneseniu rekurzného súdu vo veciach, prejednaných podľa zákona o pracovných súdoch, je ďalší rekurz neprípustný, — avšak proti usneseniam, vyneseným odvolacím súdom v odvolacom a nie v rekurznom konaní je rekurz prípustný. Tak uznal Najvyšší súd, že:

proti usneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo odmietnuté odvolanie proti rozsudku pracovného súdu, je prípustný rekurz (Sb. n. s. 14264, 12184);

podľa druhej vety druhého odseku § 36 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. je rekurz na Najvyšší súd prípustný len proti usneseniam odvolacieho súdu v pracovných sporoch (Sb. n. s. 12258);

ustanovenie § 36 ods. 2 zákona o pracovných súdoch — podľa ktorého o rekurzoch rozhoduje krajský súd s konečnou platnosťou — neplatí, ak nebolo predmetom rozhodovania usnesenie pracovného súdu, ale usnesenie okresného súdu príslušného podľa § 42 zákona. (Sb. n. s. 12948).

Keď však rekurzný súd v sporoch pracovných rozhoduje o rekurze proti usneseniam pracovných súdov (oddelení okresných súdov pre spory pracovné) s konečnou platnosťou, keď tedy podľa toho je proti jeho usneseniu vylúčený ďalší rekurz aj v otázke takej sporu prekážajúcej okolnosti, ktorej si má súd všímať z úradnej povinnosti, v každom období sporu a to v smysle § 540 Osp., v znení čl. III. č. 10 zák. č. 23/1928 Sb. z. a n. (platného podľa poslednej vety odseku 2 § 35 zákona o pracovných súdoch aj v konaní na pracovných súdoch) tedy aj dovolací súd a to i vtedy, keď rozhodnutie druhej stolice po tejto stránke nadobudlo právnej moci: je zjavné, že perhoreskované ustanovenia § 36 zákona o pracovných súdoch nezapadá organicky do systému nášho Osp., ba je s jeho ustanoveniami v krikľavom rozpore. Aké neblahé následky má potom toto ustanovenie na záujmy strán a s hľadiska procesnej ekonomie, dovoľím si objasniť príkladom, ktorému podobné prípady sa na Najvyššom súde často vyskytujú:

Na pracovnom súde vznesie žalovaný zamestnávateľ sporu prekážajúcu námietku podľa § 180 č. 1 Osp., že o žalobnom nároku neprislúcha rozhodovať pracovnému súdu; pracovný súd tejto námietke nevyhoví. Krajský súd, ako súd rekurzný, uzná však námietku túto za opodstatnenú, vyriekne, že o žalobnom nároku rozhodovať má okresný súd podľa pravidiel Osp. Keďže ďalší rekurz je proti tomuto usneseniu podľa § 36 zákona o pracovných súdoch vylúčený, rozhodnutie krajského súdu ako súdu rekurzného stane sa právoplatným. Vo veci koná tedy a rozhodne okresný súd a nie súd pracovný. Na dovolanie strany príde vec na Najvyšší súd; tento podľa § 540 Osp. v znení čl. III. č. 10 zák. č. 23/1928 Sb. z. a n. musí dbať z úradnej povinnosti tejto sporu prekážajúcej okolnosti a ak uzná, že v súdenom spore má konať a rozhodnúť predsa len pracovný súd a nie okresný súd — ako to uznal krajský súd ako súd rekurzný rozhodujúci o rekurze vo veci sporu prekážajúcej okolnosti — ktorý vo veci v dôsledku mylného rozhodnutia krajského súdu ako súdu re-

kurzného konal a rozhodol: pozbaví účinnosti rozsudky oboch nižších súdov a spor podľa § 182 Osp. zastaví. Všetka práca, vykonaná na okresnom súde a na krajskom súde ako súde odvolacom, je marná, často veľmi nákladné dokazovanie bolo zbytočne vykonané, lebo veď spor musí byť prejednaný podľa pravidiel platných pre konanie na pracovných súdoch, pred iným sudcom, snáď aj za spolupôsobenia príseďiacich, musí byť tedy celé konanie a najmä drahé dokazovanie opakované. Všetko toto by nemuselo byť, keby sa v takýchto prípadoch pripustil rekurz na Najvyšší súd, ako je tomu v sporoch, v ktorých sa koná len podľa pravidiel Osp. Tu uvádzam len jedno z mnohých rozhodnutí Najvyššieho súdu, ktorý vypovedal (rozh. Obč. sb. 596), že sporu prekážajúcej okolnosti, že o žalobnom nároku neprislúchalo rozhodovať pracovnému súde, všimne si dovolací súd z úradnej povinnosti i v tom prípade, keď usnesenie krajského súdu ako rekurzného súdu stalo sa podľa § 36 ods. 2 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. právoplatným (ďalší rekurz ako neprípustný bol odmietnutý).

Avšak i keď odhliadneme od neblahých procesno-ekonomických následkov tohto ustanovenia, vyvoláva ono často situáciu, ktorou trpí autorita súdov najmä pred živlom laickým. Vezmeme prípad, uvedený v predošlom príklade. Krajský súd, ako súd rekurzný, uzná, že v spore má konať okresný súd a nie súd pracovný. Strana podá proti tomuto usneseniu rekurz na Najvyšší súd, ktorý ho podľa § 36 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. ako neprípustný odmietne. Po prejednaní veci týmto okresným súdom a riadnym krajským súdom (bez príseďiacich) príde vec v dôsledku dovolania na Najvyšší súd a tento vyriekne, že má v ňom konať pracovný súd. Strana si myslí: prečo raz tak, raz onak? Veď laik nerozlišuje medzi odmietnutím a vecným vybavením oprávneného prostriedku a keď v tej istej veci má dve takéto úplne opačné rozhodnutia na tej istej stolici, ťažko sa ubráni dojmu, že tu niečo »neklape«; a — myslím — že (i keď k takémuto rozhodnutiu došlo z príčiny za ktorú súd nemôže, ale ktorú treba pripísať na účet prehliadnutia zákonodarcu) má pravdu.

Nešťastné toto ustanovenie § 36 zákona o pracovných súdoch robí zbytočné nepríjemnosti a škody už vyše 12 rokov; je tedy už najvyšší čas, aby jeho neblahým účinkom bol urobený koniec. A je to vec ľahká: treba vyniesť zákon, ktorým sa vypustí z § 36 zákona o pracovných súdoch prvá veta jeho druhého odseku.

Len k vôli úplnosti poukazujem tu na ustanovenia § 42 zákona o pracovných súdoch v znení ods. 2 čl. IV. zák. č. 251/1934 Sb. z. a n. doplneného v jeho 3 až 10 odsekoch člán-

kom IX. zákona č. 161/1936 Sb. z. a n., podľa ktorých v prípadoch a pri podmienkach tam uvedených koná sa v pracovných sporoch podľa ustanovení ods. 2 cit. paragrafu; ktoré ustanovenie platí tedy aj pre rekurzné konanie.

Chcem sa ešte zaoberať ustanovením poslednej vety druhého odseku § 36, podľa ktorého o rekurznom konaní (v pracovných sporoch) platia ináč ustanovenia občianskeho sporového poriadku.

Ustanovenia §§ 548 a 549 Osp. platia aj v konaní na súdoch pracovných (samozrejme aj v konaní na oddeleniach okresných súdov pre spory pracovné a na okresných súdoch, konajúcich podľa novelizovaného a doplneného § 42 zákona o pracovných súdoch).

§ 550 Osp. platí, pravda, prispôsobene povahe konania na pracovných súdoch. Keďže rozsudok krajského súdu preskúmava v pracovných sporoch vždy Najvyšší súd (§ 35 ods. 1 zák. o pracovných súdoch), aj o rekurze proti usneseniu krajského súdu ako súdu odvolacieho (a nie rekurzného!) rozhoduje Najvyšší súd, vyjmúc, ak zákon výslovne pripúšťa jednostupňový rekurz, lebo v takomto prípade podľa § 550 ods. 1 Osp. rozhoduje o rekurze hlavný súd ako bezprostredne vyšší súd. Napríklad: krajský súd, ako súd odvolací v pracovnom spore nariadil a vykonal vypočutie znalca na skutočnosť, v akej miere sa zmenšila práceschopnosť zamestnanca v dôsledku podnikového úrazu. Proti usneseniu, ktorým odvolací súd určil patričnosť znalca, je podľa § 364 ods. 3 prípustný jednostupňový rekurz a tak o rekurze, podanom proti takémuto usneseniu rozhodne hlavný súd, hoci dovolacou stolicou bude Najvyšší súd.

Z § 551 Osp. je platný v rekurznom konaní pred súdmi pracovnými len jeho prvý odsek. Na výnimku tu stanovenú uvádzam tento príklad: Krajský súd, ako súd odvolací rozhodol v pracovnom spore, hodnota sporového predmetu bola 1.850 Ks, tedy nižšia ako 2000 Ks, usnesenie o trovách znalca, vypočutého v odvolacom konaní bolo vynesené toho istého dňa, ktorého bol vynesený rozsudok odvolacieho súdu a v tomto nebolo odvolanie proti nemu vyhlásené za prípustné podľa § 34 zákona o pracovných súdoch. Je zjavné, že vo veci rozhodoval krajský súd ako súd odvolací s konečnou platnosťou a tak by ani proti jeho spomenutému usneseniu nebolo rekurzu; keďže však § 364 Osp. pripúšťa proti takémuto usneseniu jednostupňový rekurz, môže byť toto usnesenie odvolacieho súdu predsa napadnuté rekurzom na hlavný súd. Rozumie sa samo sebou, že v pracovných veciach proti usneseniu dovolacieho súdu — keďže je týmto Najvyšší súd — niet ďalšieho rekurzu ani keby ináč zákon výslovne pripúšťal jednostupňový rekurz. V § 551 je síce uvedené, že

proti usneseniu súdu, ktorý rozhoduje vo veci ako odvolací alebo dovolací súd s konečnou platnosťou, nie je prípustný rekurz, respektíve ďalší rekurz, vyjmúc, keď zákon výslovne pripúšťa jednostupňový rekurz, avšak takýto jednostupňový rekurz môže byť podľa povahy veci prípustný len proti usneseniu hlavného súdu ako súdu dovolacieho, keď o ňom rozhodnúť má Najvyšší súd. Proti usneseniu Najvyššieho súdu samozrejme v žiadnom prípade niet ďalšieho rekurzu.

§§ 552 a 553 Osp. — ako som to už na inom mieste uviedol — v konaní na pracovných súdoch neplatia, boli nahradené ustanoveniami § 36 resp. § 29 zákona o pracovných súdoch.

Ustanovenia §§ 554—559 Osp. platia obdobne aj v konaní na pracovnom súde.

Ustanovenia § 560 Osp. neplatia, na miesto nich platia podľa ustanovení § 36, resp. § 29 zákona o pracovných súdoch a ustanovenia § 24 rokovacieho poriadku pre pracovné súdy (vl. nar. č. 216/1931 Sb. z. a n.). V súvislosti s týmto paragrafom poukazujem konečne na to, že aj v rekurznom konaní treba prihliadnúť k tomu, že povaha pracovných sporov vyžaduje rýchle vybavenie vecí, ktorý predpis pracovné súdy veľmi často negligujú.

Dr. Anton Haspel:

Peniaze a peňažné obligácie

Peniaze ako merítka hodnoty.

Stredoveká doba úradného zľahčovania mincí v Nemecku, zvaná »Zeitalter der Kipper und Wipper« (počas 30 ročnej vojny) poskytla podnet k vedeckému, literárnemu prerokovaniu problému tohto štátneho podvodu; tieto štúdiá zo XVII. storočia môžeme považovať za úvod k vedeckým úvahám dnešnej doby o podstate a hodnote peňazí a otázke stabilizácie peňažných pohľadávok. Na charakterizovanie vedeckého zámeru tejto odbornej literatúry uvádzame tu len titul jediného diela tohto druhu, ktorý za seba hovorí: *Joh. Wolfgang Hiller: »Ob ein Schuldner seinen Gläubiger, der ihn vor diesem, mit guter gangbarer unverrufter Reichsmünz schwedis ausgeholfen, mit jeztiger im Schwang gehender geringhaltig oder gesteigert Müntz rechtmäsig bezahlen könne«* (Stendal, 1623). Touto dobou dejín svetového hospodárstva možno teda začať pojednanie o »hodnote peňazí« a o stabilizácii peňažných pohľadávok. Cez XVII. a XVIII. storočia stojí problém zmeny hodnoty mincí v popredí zväčša príležitost-